

اهمیت واکسن بوستر در پاندمی کرونا

اثر بخشی و کارایی واکسن در پیشگیری از عفونت علامت‌دار در پاندمی کووید ۱۹ به کمک کار آزمایشی های بالینی بررسی شده است. با گسترش واریانت دلتا در دنیا، مواردی از عفونت در افراد واکسینه شده مشاهده شد. مرکز کنترل و پیشگیری از بیماری‌ها CDC، کاهش بستری شدن در بیمارستان و مرگ در افراد واکسینه شده که مبتلا به واریانت دلتا بودند را گزارش نمود. با توجه به تامین واکسن برای واکسیناسیون سراسری، دوز بوستر در افراد واکسینه شده مورد بحث است که چه کسانی نیاز به واکسن یادآور خواهند داشت و اثربخشی واکسن بوستر در جلوگیری از پیامدهای شدید بیماری چقدر خواهد بود.

شناسایی موارد خطر عفونت شدید، احتمال بستری شدن در بیمارستان و مرگ در افراد در معرض خطر، در کنترل همه‌گیری ضرورت دارد. پس از واکسینه شدن بدلیل کاهش مصونیت در طول زمان و فرار ایمنی در واریانت‌های جدید ویروس کرونا، خطر عفونت مجدد وجود دارد.

در مطالعه انجام شده توسط Agrawal و همکاران بر اساس داده‌های ملی نظام مراقبت اسکاتلند، از ۸ دسامبر ۲۰۲۰ تا ۲۰ دسامبر ۲۰۲۱ دو میلیون و پانصد و هفتاد و دو هزار و هشت نفر، دوز اول (واکسن فایزر ۳۲/۷ درصد و استرازنکا ۶۷/۳ درصد) را دریافت کرده اند. موارد مرگ و بستری شدن در افراد واکسینه نادر و کمتر از افراد واکسن نزده بود (۴ الی ۶ رخداد در واکسن زده‌ها به ازای هر ۱۰۰۰ نفر سال، در برابر ۶ الی ۸ رخداد در واکسن نزده‌ها به ازای هر ۱۰۰۰ نفر سال) علی رغم این که افراد واکسن نزده جوان‌تر بوده و عوامل خطر کمتری داشتند. پیامدهای شدید، ۱۴ روز یا بیشتر پس از دوز اول، کمتر از یک دهم درصد بود. سن بالا، داشتن ناخوشی یا بیماری زمینه‌ای، سابقه بستری شدن در ۴ هفته اخیر، داشتن مشاغل پرخطر، سکونت در مراکز مراقبتی و آسایشگاه‌ها، محرومیت اجتماعی اقتصادی، جنس مذکر و سابقه مصرف دخانیات از عواملی هستند که با پیامدهای شدید کووید ۱۹ همراهی داشته اند (۱).

با گذشت زمان پس از دوز اول واکسن، خطر پیامدهای شدید کرونا کمتر می شود. به دلیل کاهش آنتی‌بادی در طول زمان، کوتاه بودن زمان پیگیری افراد مورد بررسی و عدم امکان سنجش کارایی دوز دوم واکسن از محدودیت‌های این مطالعه است. نقش و اثر عوامل خطر دیگر از قبیل؛ داشتن آسم و یا بیماری های قلبی در پیامدهای شدید کرونا که در این مطالعه تعیین نشده ، نیاز به بررسی بیشتری دارد. یافته های این مطالعه در افراد واکسن زده که سابقه ابتلای قبلی دارند؛ افزایش ایمنی را گزارش می دهد (۲).

با در نظر گرفتن کاهش مصونیت واکسن در گذر زمان و کاهش آنتی‌بادی (آنتی‌اسپایک) در افراد واکسینه، جهت پیشگیری از پیامدهای شدید کرونا و کاهش احتمال خطر بستری شدن و مرگ و میر، استفاده از واکسن بوستر یا دوز سوم در افراد پرخطر مطرح است.

برخی کشور ها برای کاهش انتقال عفونت و افزایش ایمنی جمعیت عمومی، واکسیناسیون دوز سوم را توصیه می کنند. نابرابری در دسترسی به واکسن و کمبود واکسن از مواردی است که موجب موضع گیری سازمان بهداشت جهانی علیه دوز سوم واکسن گردید (۲). به نظر می رسد تخصیص دوز سوم به افراد در معرض خطر پیامدهای شدید کرونا مانند؛ کادر درمان و افراد با سن بالا ضرورت داشته و توصیه اخیر CDC نیز بر همین مورد متمرکز است. با اولویت بندی بر اساس عوامل خطر پیامدهای شدید کرونا، می توان دوز بوستر را به افراد در معرض خطر در جمعیت عمومی تزریق کرد. هم چنین با فاصله گذاری و زمانبندی مناسب بین تزریق دوزهای اول و دوم با کمک به رفع چالش دسترسی واکسن، می توان سطح ایمنی را در جمعیت عمومی افزایش داد.

۱. Agrawal U, Katikireddi SV, McCowan C, Mulholland RH, Azcoaga-Lorenzo A, Amele S, et al. COVID-19 hospital admissions and deaths after BNT162b2 and ChAdOx1 nCoV-19 vaccinations in 2· 57 million people in Scotland (EAVE II): a prospective cohort study. The Lancet Respiratory Medicine. 2021.

۲. Scotland—implications for immunisation programmes. The Lancet Respiratory Medicine. 2021.